

УДК 342.84

Олена Чернеженко,

канд. юрид. наук,

науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи
Національної академії внутрішніх справ

РОЗВИТОК ПРОЦЕСУ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В РУМУНІЇ

У статті висвітлюються проблеми та особливості процесу децентралізації в Румунії. Вивчається створення сучасної та ефективної системи державного управління. Досліджуються повноваження місцевих органів самоврядування Румунії. Аналізуються як позитивні зміни, так і низка недоліків у межах процесу децентралізації. Досліджується питання фінансових ресурсів місцевого врядування.

Ключові слова: децентралізація, місцеві органи, реформи, повноваження, автономія, округ, префект.

Постановка проблеми. Актуальною проблемою, яка потребує свого дослідження, є питання вибору найбільш ефективної моделі здійснення реформи вітчизняного механізму державної влади взагалі й органів місцевого самоврядування. Натепер не створено ідеальної моделі місцевого самоврядування чи універсального рецепту її реформування в жодній державі світу, але досвід кожної окремо взятої держави у цій сфері, зокрема Румунії, заслуговує на увагу та врахування.

Стан дослідження. Незважаючи на те, що у вітчизняній правовій науці цією проблематикою займалися такі вчені та практики, як М. О. Баймуратов, О. В. Батанов, Ю. І. Ганущак, П. Ф. Гураль, О. О. Колодяжний, О. В. Люта, М. О. Петришина, С. Г. Серьогіна, В. Л. Федоренко та інші, ціла низка актуальних питань стосовно вдосконалення вітчизняного механізму реформування моделі місцевого самоврядування залишається поза увагою.

Метою статті є аналіз наявної моделі місцевого самоврядування і визначення основних напрямів її реформування в умовах децентралізації влади в Румунії.

Вклад основного матеріалу. Румунія – унітарна держава з напівпрезидентською формою правління, де виконавча влада поділена між президентом і прем'єр-міністром. Президента обирають загальним прямим голосуванням на п'ятирічний термін; одна особа може обиратися не більше двох разів. Президент призначає прем'єр-міністра від партії, яка набрала найбільшу кількість голосів під час парламентських

виборів; прем'єр-міністр своєю чергою призначає міністрів свого кабінету. Президент і уряд представляють виконавчу гілку влади в країні. Парламент є законодавчим органом і складається з двох палат – Сенату та Палати депутатів. Члени обох палат обираються що чотири роки за системою змішаного мажоритарно-пропорційного представництва.

Румунська судова система зазнала сильного впливу французької моделі, будучи організованою як ієрархічна система судів. Верховний суд країни – Високий касаційний суд справедливості. На місцевому рівні діють 15 апеляційних судів, 41 окружний суд та Миський суд Бухареста, а також 188 місцевих судів. Існують також військові суди та декілька спеціалізованих судів із розгляду господарських, сімейних і адміністративних справ. При кожному суді є прокуратура. Дві окремі гілки судової системи – це спеціалізовані антикорупційні суди та суди з розгляду справ про тероризм і організовану злочинність. Вища рада магістрату є установою, відповідальною за забезпечення незалежності судової системи¹. Конституційний суд, що не є частиною загальної судової системи, оцінює відповідність ухваленого Парламентом законодавства нормам Конституції Румунії. Рішення Конституційного суду є остаточними та не можуть бути скасовані Парламентом або урядом [9, с. 353–358].

Румунія офіційно подала заявку на вступ до Європейського Союзу у 1995 році, будучи третьою пост-комуністичною державою після Угорщини та Польщі, що прагнула такого членства. До того, в 1993 році, вона приєдналась до Ради Європи. Після проведення необхідних реформ Румунія не змогла стати членом ЄС під час першої хвилі розширення у 2004 році; вона отримала членство разом із Болгарією 1 січня 2007 року. Щоправда, Румунія все ще не входить до Єврозони та Шен-

¹Вища рада магістрату – презентація судової системи Румунії наявна за посиланням: <http://www.csm1909.ro/csm/index.php?cmd=9401> [станом на 21 листопада 2015 року]

генської зони, хоча прагнення приєднатись до обох висловлювали декілька румунських урядів поспіль (Уряд Румунії 2013). Приєднання до Єврозони було відкладено з 2014 до 2019 року (Уряд Румунії 2014), оскільки Румунія все ще не ввела в дію II Європейський механізм обмінного курсу (ERM), що є передумовою для запровадження єдиної валюти. У справі приєднання до Шенгенської зони Румунія та Болгарія виконали технічні умови ще станом на 2011 рік, коли Європейський Парламент схвалив їхні заявки на участь. Однак Рада ЄС заблокувала це рішення через невідповідність цих двох країн певним критеріям, тому остаточну дату приєднання весь час відкладають [9, с. 353–358].

Під час переговорів про вступ Румунії до ЄС, останній ніколи офіційно не висловлював побажань щодо реформ, спрямованих на децентралізацію. Установи ЄС більше воліли бачити в країні функціонуючу систему вироблення й упровадження політики регіонального розвитку, що здатна була б освоїти фінансову допомогу ЄС. Децентралізацію розглядали як передумову забезпечення успішного регіонального розвитку (Європейська комісія 2005).

Після падіння комунізму виявились величезні розбіжності між Румунією та Західною Європою в урядуванні на місцевому рівні. Так, посткомуністичні уряди запропонували декілька ініціатив із надання більших повноважень місцевим органам влади. Проте основною політичною проблемою був розподіл політичної влади між центральним урядом та суб-національними органами влади, позаяк певні політики прагнули зберегти спадок високо централізованого управління державою. Крім того, у Румунії зростає активність політично організованих меншин, посиливши побоювання щодо можливих неочікуваних наслідків децентралізації.

Процес децентралізації в Румунії почався з ухваленням першої посткомуністичної Конституції 1991 року, яка законодавчо закріпила принципи місцевої автономії та децентралізації державних послуг. Вона також визначила функції місцевих рад, рад округів та префектів, що дало поштовх процесу децентралізації влади. Водночас, згідно із Законом № 69/1991 про місцеві державні адміністрації, місцева автономія визначалась як суто адміністративна, без жодної фінансової чи політичної складової. Після ратифікації в 1997 році Європейської хартії місцевого са-

моврядування на заміну Закону № 69/1991 було ухвалено Закон № 215/2001, що додавав фінансовий складник до поняття місцевої автономії, проте чітко встановлював, що про політичну децентралізацію не йшлося та що запроваджуваний процес жодним чином не мав загрожувати національній, унітарній та неподільній природі держави. Закон передбачав, що центральний уряд має проводити консультації з представниками місцевих органів влади² у ході ухвалення рішень, що стосуються місцевого врядування [7].

З ухваленням Постанови уряду № 15/1992 та Закону № 27/1994 Румунія запровадила концепцію місцевих податків та роз'яснення щодо того, як фінансуються місцеві органи влади. У 1998 році на законодавчому рівні було передбачено збільшення частки ВВП, що виділялась на фінансування місцевого розвитку, з 3,6 % у 1998 році до 6,5 % у 2001 році. Таким чином, частка місцевих видатків у загальній сумі державних видатків суттєво зросла з 14,4 % у 1998 році до 26,6 % у 2001 році. Центральний уряд зрештою погодився з необхідністю бюджетних трансфертів місцевим органам влади для надання їм підтримки у виконанні своїх розширених повноважень. Однак загалом зазначений процес проходив складно і наражався на численні практичні проблеми, оскільки, перш ніж по-справжньому впровадити процес децентралізації, необхідно було вирішити низку політичних питань [6, с. 433–442].

Однією з перших функцій, переданих від центрального уряду на місцевий рівень у 1997 році, були послуги із захисту дітей. У 2003 році було децентралізовано послуги із соціального забезпечення населення. Для того, щоб місцеві органи влади змогли впоратись із цими новими повноваженнями, центральний уряд ухвалив рішення збільшити частку податку на прибуток фізичних осіб, що збирався на відповідній території та залишався в розпорядженні місцевої влади. Проте правила розподілу повноважень все ще не були чітко визначеними через численні дублювання, що призводило до конфліктів і порушення нормальної діяльності [5], оскільки державні адміністративні та територіальні структури надавали перевагу централізованому підходу до управління "згори-донизу".

У 2003 році було переглянуто Конституцію та внесено зміни до Основного Закону 1991 року. Згідно з новою редакцією Конституції, місцеве управління базується на принципах децентралізації, місцевої автономії та розосередження державних послуг. Вона також передбачала право національних меншин використовувати власну мову в місцевих органах управління, якщо вони пред-

²Асоціаціями місцевого рівня влади є Асоціація комун, Асоціація міст, Асоціація муніципалітетів, Національна спілка рад округів та інші асоціації, утворені відповідно до закону та спрямовані на відстоювання спільних інтересів.

ставляють значну групу населення у конкретному муніципалітеті чи окрузі. Відповідно до Конституції, на рівні муніципалітету місцеві жителі обирали і мера, і міську раду; водночас на рівні округу Конституція передбачала лише обрання ради округу. З 2008 по 2015 роки Парламент законодавчо дозволив жителям округів також на пряму обирати голову ради округу³. Префект є представником центрального уряду в кожному з 41 округу та в Бухаресті, що здійснює нагляд за порядком і якістю надання децентралізованих послуг державного управління в кожному окрузі⁴. Служба префекта може оскаржити в адміністративному суді будь-який акт, ухвалений радою округу, місцевими радами чи мерами, якщо вважає його таким, що суперечить національному законодавству; на час адміністративного провадження дія такого акта призупиняється. За Конституцією, відносини між владою муніципалітету (радою і мером), радою округу та префектом не є відносинами підпорядкування [9, с. 353–365]. Це, радше, відносини, засновані на принципах автономії, законності, підзвітності, співпраці та солідарності у вирішенні питань на рівні округу. Ці принципи зумовили зростаючу роль ради округу у координуванні зусиль та діяльності місцевих рад з вирішення питань, спільних для відповідної юрисдикції.

Сьогодні повноваження префекта поширюються на такі децентралізовані послуги: цивільний захист та аварійно-рятувальні роботи, охорона здоров'я, культура та історичний спадок, захист прав споживачів, сприяння малому та середньому бізнесу, інспекція праці, управління пенсійним забезпеченням, зайнятість, соціальні пільги, координація послуг початкової та середньої освіти, справи молоді та спорту, державні кошти, митні послуги, різноманітні сільськогосподарські послуги, захист довкілля та контроль забруднення, контроль за використанням лісових і водних ресурсів, статистичний облік і безпека харчових продуктів⁵.

³До 2008 року та починаючи з 2016 року голова ради округу обирається опосередковано, тобто членами ради округу.

⁴Децентралізовані/розосереджені послуги включають управління системою охорони здоров'я, управління закладами освіти та культурною спадщиною, захист прав споживачів, служби зайнятості, управління системою соціальних пільг, ведення податкового обліку, розвиток сіл, захист довкілля, лісове господарство, безпека харчових продуктів, статистичний облік тощо.

⁵Відповідно до оновленого переліку, розміщеного на сайті Офісу префекта округу Клуж, наявного за посиланням: <http://www.prefecturacluj.ro/institutii-publice/servicii-deconcentrate> [станом на 21 листопада 2015 року]

Визнавши брак стратегічного скеровування з боку своїх державних інститутів, Румунія утворила Центральний підрозділ з питань реформування державного управління для вивчення ідеї про застосування інструментів стратегічного менеджменту в своїй системі державного управління. Першим кроком на цьому шляху стала розробка багаторічних програм модернізації, у ході яких центральні та місцеві органи влади мали визначити свої пріоритетні напрями реформи та працювати над їх здійсненням⁶. Тоді ж було сформовано Національну мережу фахівців з модернізації, що надавали підтримку в координації зусиль із виконання планів модернізації. Створення сучасної та ефективної системи державного управління було одним із пріоритетів, офіційно визначених у графіку підготовки Румунії до вступу в ЄС. У 2003 році Європейська комісія оприлюднила звіт про стан справ у країні, рекомендації якого підкреслювали, серед іншого, необхідність посилити адміністративну спроможність як самих інституційних структур, так і механізмів розробки політики та стратегій, їх упровадження та моніторингу, а також розбудувати управлінський потенціал на місцях для належного виконання децентралізованих повноважень [8, с. 3820–3829].

У 2006 році Парламент ухвалив рамковий Закон № 195/2006 про децентралізацію на заміну попередньому Закону № 339/2004, що недовго діяв, та вніс зміни й доповнення до низки інших нормативно-правових актів у сфері місцевого врядування. За новим Законом децентралізація у Румунії здійснюється із дотриманням принципів субсидіарності, відповідальності, стабільності, передбачуваності та справедливості. Ухвалюючи рішення про децентралізацію певних повноважень, центральний уряд має виходити з двох критеріїв: потенціал для економіки на масштабі та географічній регіон застосування відповідних заходів. Три окремі положення Закону гарантують місцеву автономію [9, с. 356–376].

1) У межах національної економічної політики місцеві громади повинні мати достатні власні ресурси, які вони можуть витратити на власний розсуд для належного здійснення своїх повноважень.

⁶Спочатку багаторічні програми модернізації були обов'язковими, але місцеві організації не дуже ретельно поставились до їх упровадження, що зумовило низьку якість таких програм. Тому починаючи з 2007 року виконання таких програм більше не є обов'язковою вимогою, а радше добровільною ініціативою. У результаті зміни ставлення якість реалізованих програм поліпшилась, хоча кількість залучених місцевих органів влади скоротилась.

2) Фінансові ресурси місцевих громад повинні бути пропорційними повноваженням, покладеним на них за законом; частина цих ресурсів має надходити з місцевих податків і зборів, розмір яких можуть встановлювати місцеві ради та ради округів, виходячи з конкретних місцевих обставин.

3) Центральний уряд не повинен встановлювати чи нав'язувати місцевим органам влади будь-яких зобов'язань у процесі децентралізації чи запроваджувати нові види державних послуг без гарантування належних фінансових ресурсів, що відповідали б отриманим повноваженням і децентралізованим компетенціям.

Закон також передбачає надання місцевим органам влади (муніципалітетам і округам) трьох видів повноважень: виключних, спільних (покладених одночасно на декілька рівнів влади) та делегованих.

Відповідно до Статті 21 рамкового Закону про децентралізацію, місцеві органи влади мають такі виключні повноваження:

- Органи влади муніципалітету:
 - адміністративні послуги стосовно реєстрації державної та приватної власності;
 - управління місцевою автодорожньою інфраструктурою;
 - управління місцевими закладами культури;
 - управління місцевими медичними закладами;
 - розвиток територій та містобудування;
 - забезпечення водопостачання;
 - водовідведення та каналізація;
 - громадське освітлення;
 - санітарний нагляд;
 - послуги соціального захисту дітей і літніх людей;
 - послуги соціальної допомоги постраждалим від гендерного насильства;
 - місцевий громадський транспорт;
 - інші повноваження, передбачені законом.

- Органи влади округу:
 - управління місцевими аеропортами;
 - адміністрування об'єктів державної власності округу;
 - управління закладами культури в окрузі;
 - управління медичними закладами округу;
 - послуги соціальної допомоги постраждалим від гендерного насильства;
 - спеціалізовані послуги соціального захисту для літніх людей;
 - інші повноваження, передбачені законом.

Відповідно до Статті 24 рамкового Закону про децентралізацію, місцеві органи влади мають такі спільні повноваження:

- Органи влади муніципалітету:
 - надання послуг із центрального опалення;
 - будівництво соціального житла;
 - управління у галузі початкової та середньої освіти (за винятком спеціалізованих шкіл);
 - громадська безпека;
 - соціальні субсидії;
 - запобігання надзвичайним ситуаціям та реагування на них;
 - послуги з медичного та соціального забезпечення;
 - базові послуги соціального забезпечення для осіб з інвалідністю;
 - управління системою обліку населення;
 - управління місцевою інфраструктурною мережею;
 - інші повноваження, передбачені законом.
- Органи влади округу:
 - управління інфраструктурною мережею округу;
 - управління спеціалізованими закладами освіти;
 - послуги з медичного та соціального забезпечення;
 - послуги соціального захисту дітей;
 - спеціалізовані послуги соціального забезпечення для осіб з інвалідністю;
 - управління системою обліку населення;
 - інші повноваження, передбачені законом.

Щодо делегованих повноважень, то Стаття 27 Закону покладає на місцеві органи влади відповідальність за виплату певних соціальних пільг і видів матеріальної допомоги.

Для виконання покладених на них повноважень адміністративно-територіальні одиниці можуть формувати асоціації з розвитку громад. Відповідно до Закону про місцеве управління 2001 року, це колективні структури з юридичним статусом, що створюються різними адміністративно-територіальними одиницями задля спільного виконання певних проектів розвитку зон чи регіонів або ж задля спільного надання певних державних послуг. Станом на 2005 рік такі об'єднання мали статус суспільно корисних і фінансувалися за рахунок бюджетів відповідних адміністративно-територіальних одиниць та інших джерел [9, с. 360–384].

Закон також вводить поняття асиметричної децентралізації, дозволяючи центральним органам державного управління диференційовано підходити до місцевих органів влади залежно від їх адміністративної спроможності ефективно виконувати децентралізовані повноваження. Якщо органи державного управління на центральному рівні виявляють брак такої спроможності на рівні якоїсь муніципальної установи, яка

не може впоратись із покладеними на неї завданнями, то відповідні децентралізовані повноваження передаються на рівень ради округу.

Закон також описує методику подальшої децентралізації та передбачає створення між-міністерського комітету з координації цього процесу, очолюваного міністром у справах державного управління. Підзаконний акт, ухвалений на виконання зазначеного Закону, передбачає, що комітет створить низку робочих груп із запрошенням представників місцевих органів влади для консультацій. Він також окреслює конкретні кроки на етапі пілотування процесу децентралізації.

Наступний крок у процесі децентралізації було здійснено у 2010 році, коли центральний уряд передав радам муніципалітетів і округів повноваження з управління 368 лікарнями з 373, що діяли по всій країні. Більше того, держава створила місцеву поліцію, яка перебрала на себе певні функції національної поліції.

Зазначений Закон не регулював діяльність регіональних органів влади, проте в подальшому було ухвалено декілька актів законодавства про формування і такого інституту також. Регіональні органи влади не замінюють собою місцеві органи влади, створені у кожному окрузі, а радше координують роботу декількох органів влади у певних регіонах (без будь-якого прямого зв'язку з регіонами розвитку). Регіональні органи влади було сформовано у межах процесу розосередження державних послуг у низці галузей, як-от охорона довкілля (до 2012 року), адміністрування податків (станом на 2013 рік), статистичний облік, автомобільні дороги національного значення та магістральні дороги, метрологія, митна служба, прикордонна поліція, протидія шахрайству, комунікації, будівельні норми, поштові послуги тощо.

Після зміни політичного керівництва у 2012 році було підписано низку меморандумів щодо подальшої децентралізації повноважень і передавання частини з них від центрального уряду на місця. Внаслідок цього наприкінці 2013 року уряд підготував проект закону, що мав на меті передати на місцевий рівень повноваження у таких галузях, як сільськогосподарське виробництво та розвиток сільських територій, культура та культурна спадщина, туризм, освіта, охорона навколишнього середовища та зміна клімату, рибне господарство, охорона здоров'я, справи молоді та спорту, транспорт. Було запропоновано ще декілька галузей, однак пізніше за результатами пере-

говорів усередині урядової коаліції їх було вилучено із законопроекту. Парламент ухвалив відповідний закон, проте у 2014 році Конституційний суд визнав його таким, що порушує принципи місцевої автономії, а отже, неконституційним. Суд також зазначив, що проект закону не було належним чином обговорено у ході консультацій з представниками місцевих органів влади [9, с. 360–387].

У листопаді 2013 року, одразу ж після підготовки урядом вищезгаданого законопроекту, Центр кількісного та якісного аналізу опитав 1189 людей для з'ясування суспільної думки про поступ у процесі децентралізації⁷. Результати опитування засвідчили, що лише 54 % респондентів знали про запропонований законопроект щодо децентралізації. Менше половини опитаних (44 %) знали про результати відповідного голосування в Парламенті. Водночас 48 % учасників опитування заявили, що децентралізація є правильним заходом, порівняно з 27 % респондентів, які так не вважали, та 24 %, що не мали визначеної думки щодо цього. Відповідаючи на запитання про шість різних видів державних послуг, більшість респондентів зазначили, що ради округів краще впоралися б з їх наданням, ніж центральні міністерства. З іншого боку, 85 % опитаних вважали, що децентралізація може призвести до посилення впливовості місцевих керівників, а 75 % – що її наслідком може стати зростання корупції. Понад 50 % респондентів висловили побоювання, що цей процес може спричинити економічну нерівність між історичними регіонами країни. Майже 60 % із них не бачили прямого зв'язку між децентралізацією та підвищенням рівня життя в Румунії [9, с. 360–387].

В цілому ж декілька посткомуністичних урядів Румунії під впливом комуністичного спадку "демократичного централізму" не були готові брати на себе великий ризик переформування системи врядування [3, с. 647–669]. Тому процес децентралізації був погано продуманий і спланований, часто піддавався перегляду залежно від інтересів центрального уряду. Рішення щодо обмеженої кількості послуг, які були зрештою децентралізовані й передані в компетенцію суб-національних органів влади, були непослідовними, а їх реалізація постійно відкладалась. Існувала невідповідність між дійсними повноваженнями місцевих органів влади та повноваженнями, покладеними на них за законом, переважно через збережений жорсткий контроль за бюджетними витратами з боку центрального уряду [8, с. 3820–3829]. Деякі дослідники навіть вважають, що вся законодавча база щодо децентралізації є розпорощеною, суперечливою та недієвою [1, с. 3432–3436].

⁷Результати опитування наявні за посиланням: <http://www.cscsc.ro/images/sondaje/raport%20presa%20sondaj%20CCSCC%20decentralizare.pdf> [станом на 18 листопада 2015 року]

Отже, за останні 25 років у Румунії відбулися такі позитивні зміни на ниві децентралізації:

- у Конституції закріплено поняття децентралізації та місцевої автономії;
- на обох рівнях суб-національного врядування органи влади обираються напряму громадянами;

- декілька повноважень розосереджено до місцевого рівня, а деякі інші – передано в рамках децентралізації від центрального уряду на рівень округів;

- на центральному рівні ухвалено рамковий закон про децентралізацію, що описує методику подальшої децентралізації, та закон про державне фінансування місцевого рівня, що визначає принципи і джерела державного фінансування;

- декілька останніх урядів загалом спрямовують свою політику радше до децентралізації, ніж до централізації владних повноважень.

Разом із тим, як зазначено вище, залишається низка недоліків, зокрема [2, с. 181–194]:

- країна все ще зберігає адміністративну систему, створену в 1968 році комуністичним режимом;

- розвиток регіонів не є функціональним;
- повноваження на місцевому рівні є доволі обмеженими;

- центральний уряд контролює автономію місцевої влади у сфері управління фінансовими ресурсами, а самі ці ресурси недостатні для виконання переданих на місця повноважень;

- наявні механізми сприяють стандартизації та зрівнялівці по всій країні;

- за деякими напрямками політики повноваження передано не повною мірою;

- консультування між різними рівнями влади є обмеженим;

- у цілому посадовцям місцевого рівня бракує належної підготовки для здійснення подальшої децентралізації.

Більшість країн Центральної та Східної Європи, за винятком Польщі та меншою мірою Чеської Республіки, залишаються доволі централізованими. Процес має розпочинатись із закріплення принципу субсидіарності. Подальша децентралізація має проводитись більш послідовно та прозоро. Повноваження з надання державних послуг мають передаватись на місця лише за умови надання місцевим органам влади достатніх ресурсів, а також наявності компетентних державних службовців, здатних виконувати нові завдання. Стосовно фінансування місцевого рівня держава має запровадити справедливий механізм, який сприймався б як об'єктивний усіма причетними сторонами, та звернути особливу увагу на виділення коштів найбільш біднішим регіонам. Округи, що збирають

найбільше податків, мають також отримувати більшу частку державного фінансування, що стимулювало б належне стягнення податків по всій країні [9, с. 353–387].

Оскільки закон 2010 року наразі не застосовується, необхідно розробити й ухвалити зрозумілий закон про оплату праці державних службовців для скорочення великих відмінностей у рівнях заробітної плати між центральними та місцевими органами влади. На місцевому рівні, особливо в тих галузях, які нещодавно було децентралізовано чи планується децентралізувати, необхідно забезпечити належну підготовку та навчання державних службовців.

Насамкінець, держава має надати більше повноважень регіонам розвитку, зробивши їх першим суб-національним рівнем врядування. Вибірні регіональні ради повинні отримати право ухвалювати рішення щодо регіональних стратегій та координувати вирішення питань, що зачіпають два та більше округів. Реалізуючи зазначені принципи, Румунія зможе рухатись від розосередження повноважень і послуг до справжньої і дієвої децентралізації.

Список використаних джерел:

1. Catana E., Catana, M. The role of local public authorities in decentralizing Romanian public education system. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 2010. P. 3432–3436.

2. Dobre A.M. The Dynamics of Europeanisation and regionalisation: Regional reform in Romania. // *Perspectives on European Politics and Society*. Volume 10, 2009. Issue 2: The European Union's 2007 Enlargement. P. 181–194.

3. Dragoman D. Regional inequalities, decentralization and the performance of local governments in post-communist Romania. *Local Government Studies*, 37 (6). P. 647–669.

4. Government of Romania : Programme for government 2013–2016. Retrieved Nov. 21. 2015. URL: <http://gov.ro/en/objectives/programme-for-government>.

5. Ghinea A., Moraru, A. Aspects regarding the decentralization process in Romania. Bucharest: Institute of Public Policy, 2010.

6. Nientied, P., Racoviceanu, S. Local government training capacity in Romania: An institutional perspective. *Habitat International*, 24, 2000. P. 433–442.

7. Peteri G. Fiscal equalization in South Eastern Europe. Budapest: Fiscal Decentralization Initiative for Central and Eastern Europe, 2006. 86 p.

8. Poputoaia, D., Bouzarovski, S. Regulatory district heating in Romania: Legislative challenges and energy efficiency barriers. *Energy Policy*, 38, 2010. P. 3820–3829.

9. Profiroiu C.M., Profiroiu A.G., Szabo S.R. The Decentralization Process in Romania. In: José Manuel Ruano, Marius Profiroiu. (Eds.): *The Palgrave Handbook of Decentralisation in Europe*. Palgrave Macmillan, 2017. 512 p.

В статье освещаются проблемы и особенности процесса децентрализации в Румынии. Изучается создание современной и эффективной системы государственного управления. Исследуются полномочия местных органов самоуправления Румынии. Анализируются как позитивные изменения, так и ряд недостатков в рамках процесса децентрализации. Исследуется вопрос финансовых ресурсов местного управления.

Ключевые слова: децентрализация, местные органы, реформы, полномочия, автономия, округ, префект.

The article deals with the problems and peculiarities of the process of decentralization in Romania. It determines the creation of a modern and effective system of public administration. It explores the powers of the local authorities of Romania. It analyses both positive changes and a number of shortcomings within the framework of the decentralization process. The article goes on to examine the issue of financial resources of local government.

Key words: decentralization, local authorities, reforms, powers, autonomy, district, prefect.

